

Brussel, 6.1.2016
COM(2015) 685 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**over het effect van de herziene International Accounting Standard (IAS) 19 op de
volatiliteit van het eigen vermogen van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen**

1. INLEIDING

Overeenkomstig artikel 36, lid 1, onder e), van Verordening (EU) nr. 575/2013 (de Verordening Kapitaalvereisten, hierna de "VKV" genoemd) moeten kredietinstellingen en beleggingsondernemingen de activa van een op vaste toezeggingen gebaseerd pensioenfonds op hun balans van de tier 1-kernkapitaalbestanddelen aftrekken.

De herziening van International Accounting Standard 19 "Personeelsbeloningen" (hierna "IAS 19" genoemd)¹ heeft tot veranderingen in de waardering van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen geleid. Artikel 519 van de VKV bevat een mandaat voor de Commissie om een verslag voor het Europees Parlement en de Raad op te stellen waarin zij onderzoekt of de herziene IAS 19 in combinatie met de aftrek van de netto-activa van pensioenfondsen als bedoeld in artikel 36, lid 1, onder e), tot ongewenste volatiliteit van het eigen vermogen van de instellingen leidt.

De Commissie werd verzocht rekening te houden met het verslag dat de Europese Bankautoriteit (EBA) in overeenstemming met het krachtens datzelfde artikel verleende mandaat terzake zou opstellen. In voorkomend geval moet het verslag van de Commissie vergezeld gaan van een wetgevingsvoorstel tot invoering van een behandeling waarbij de netto-activa of de nettoverplichtingen van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen voor de berekening van het eigen vermogen worden aangepast.

Op 24 juni 2014 heeft de EBA haar verslag gepresenteerd met als titel "On the impact on the volatility of own funds of the revised IAS 19 and the deduction of defined pension assets from own funds under Article 519 of the Capital Requirements Regulation (CRR)"² (hierna "het EBA-verslag" genoemd).

Met dit Commissieverslag wordt gevolg gegeven aan een wettelijke verplichting om de effecten te onderzoeken van zeer specifieke wijzigingen in de berekening van het tier 1-kernkapitaal van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen wegens de vaststelling van de VKV en een nieuwe IAS 19.

---

¹ Verordening (EU) nr. 475/2012 van de Commissie van 5 juni 2012 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 1126/2008 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad wat International Accounting Standard (IAS) 1 en International Accounting Standard (IAS) 19 betreft.

² EBA (2014): Report. On the impact on the volatility of own funds of the revised IAS 19 and the deduction of defined pension assets from own funds under Article 519 of the Capital Requirements Regulation (CRR): In het verslag worden de wijzigingen in de financiële verslaggeving en de regelgeving als gevolg van de herziening van IAS 19 gesignaleerd en wordt nagegaan of die wijzigingen van invloed kunnen zijn op het eigen vermogen. Het verslag bevat een kwantitatieve beoordeling van het effect van die wijzigingen op de volatiliteit van het eigen vermogen tijdens een bepaalde periode in de veronderstelling dat de Richtlijn Kapitaalvereisten IV/Verordening Kapitaalvereisten en de vereisten van de herziene IAS 19 onverkort worden toegepast. Uit kwalitatieve en kwantitatieve informatie voor een steekproef van EU-instellingen en -lidstaten blijkt welke belangrijke gevolgen de prudentiële en boekhoudkundige wijzigingen hebben gehad, hoe groot deze gevolgen waren en welke soorten instellingen daarmee vooral te maken kregen. Tot slot wordt in het verslag ook gekeken naar andere variabelen die een rechtstreeks effect op op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen en de volatiliteit van het eigen vermogen kunnen sorteren. Het EBA-verslag is te vinden op: <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/534414/EBA+Report+on+the+impact+on+the+volatility+of+own+funds+from+defined+pension+plans.pdf>

2. BELANGRIJKSTE VRAAGSTUKKEN

2.1. Huidige behandeling in het kader van de VKV

Krachtens artikel 36 van de VKV moeten banken de activa van een op vaste toezeggingen gebaseerd pensioenfonds van het tier 1-kernkapitaal aftrekken. De reden hiervoor is dat het verliesabsorberend vermogen van die activa uit prudentieel oogpunt twijfelachtig is. Ingeval een bank failliet gaat of ingeval er tot afwikkeling van een bank wordt overgegaan, zouden deze activa niet beschikbaar zijn om de verliezen te dragen.

Er zij op gewezen dat artikel 41 van de VKV in een vrijstelling van deze algemene aftrekregel voorziet voor de activa van het op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfonds waarvan de instelling onbeperkt gebruik kan maken, mits de toezichthouder daarmee instemt.

2.2. Veranderingen als gevolg van de herziening van IAS 19

De herziening van IAS 19 heeft tot veranderingen in de waardering van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfonds geleid. Volgens de EBA zijn er slechts twee aspecten van de herziening van IAS 19 die gevolgen voor de berekening van het eigen vermogen kunnen hebben:

1. **Onmiddellijke opname van actuariële winsten en verliezen:** Overeenkomstig de vorige versie van IAS 19 hoefden wijzigingen in de actuariële veronderstelling niet onmiddellijk in aanmerking te worden genomen zolang deze binnen een bepaalde bandbreedte bleven³ (vandaar de zogeheten "bandbreedtebenadering") en konden deze over meerdere perioden worden gespreid, terwijl zij krachtens de herziene IAS 19 onmiddellijk moeten worden opgenomen.
2. **Onmiddellijke opname van alle pensioenkosten van verstreken diensttijd**
Pensioenkosten van verstreken diensttijd vertegenwoordigen de uit een wijziging of inperking van de regeling resulterende verandering in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten voor prestaties die in voorgaande perioden door werknemers zijn verricht. Overeenkomstig de vorige versie van IAS 19 werden onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen onmiddellijk als pensioenkosten van verstreken diensttijd in de winst-en-verliesrekening opgenomen, terwijl bij niet onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen de pensioenkosten van verstreken diensttijd lineair als last werden opgenomen over de gemiddelde periode tot de vergoedingen onvoorwaardelijk waren toegezegd.

In dit verband zij erop gewezen dat het Comité van Europese banktoezichthouders, de voorloper van de EBA, in zijn commentaar⁴ op de vorige versie van IAS 19 bezwaren heeft geuit tegen de "bandbreedtebenadering" en heeft voorgesteld deze benadering af te schaffen, onder voorbehoud van overgangsmaatregelen. In IAS 19 is de bandbreedtebenadering voor actuariële winsten en verliezen afgeschaft, maar de VKV voorziet in overgangsbepalingen om het effect op het eigen vermogen af te zwakken.

---

³ Zie Verordening (EG) nr. 1126/2008 van de Commissie, bijlage, IAS 19 Personeelsbeloningen, alinea 95.

⁴ CEBS Comment Letter on IASB ED/2010/3 Defined Benefit Plans – Proposed Amendments to IAS 19, 6 september 2010.

2.3. Overgangsmaatregelen in het kader van de VKV

De VKV bevat de volgende **overgangsmaatregelen** om het effect van de wijzigingen in IAS 19 en de aftrek van activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen in het algemeen te verzachten:

1. De algemene infasering van de aftrek van activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen vanaf 2014 tot en met 2017 wordt mogelijk gemaakt door artikel 469, lid 1, onder a), en artikel 478 van de VKV.
2. De speciale infasering van het effect van de wijzigingen in IAS 19 vanaf 2014 tot en met 2018 is geregeld bij artikel 473 van de VKV.
3. De uitfasering van de op nationaal niveau toegepaste filters vanaf 2014 tot en met 2018 is geregeld bij artikel 481 van de VKV.

3. BEOORDELING VAN HET MOGELIJKE ONTSTAAN VAN VOLATILITEIT ALS GEVOLG VAN DE HERZIENING VAN IAS 19

Uitgaande van het EBA-verslag volgt hierna een analyse van het effect van de herziening van IAS 19 in combinatie met de aftrek van activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen in overeenstemming met artikel 36, lid 1, onder e), van de VKV⁵.

3.1. Effect afhankelijk van compenserende winsten of verliezen

Er zal geen volatiliteit van het eigen vermogen optreden wanneer een instelling een netto-actief van een op vaste toezeggingen gebaseerd pensioenfonds op de balans opneemt en er van een even grote compenserende winst of een even groot compenserend verlies sprake is. Pas als de instelling een netto-actief van een op vaste toezeggingen gebaseerd pensioenfonds rapporteert zonder dat er van een overeenkomstige winst of een overeenkomstig verlies sprake is, kan de aftrek van het netto-actief van een op vaste toezeggingen gebaseerd pensioenfonds in volatiliteit van het eigen vermogen resulteren.

3.2. Effect bij de eerste toepassing van de herziene IAS 19

Het effect van de aftrek van het eigen vermogen van de netto-activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen bij de eerste toepassing van de herziene IAS 19 zal voor de meeste instellingen beperkt blijven omdat de netto-activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen in het kader van zowel de vorige als de herziene versie van IAS 19 gering zijn⁶. Bovendien zal het negatieve effect op het tier 1-kernkapitaal voor de meeste instellingen verder worden beperkt doordat het niveau van de niet-opgenomen

---

⁵ De EBA heeft haar analyse gebaseerd op een steekproef van de 57 Europese instellingen in 20 EER-landen waarvan de EBA gebruikmaakt voor de analyse van de belangrijkste risico-indicatoren (Key Risk Indicators).

⁶Zie EBA-verslag, blz. 25: "Voor alle instellingen op drie na (38 instellingen) was er in het kader van de vorige versie van IAS 19 sprake van weinig of geen netto-activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen in elk van de beschouwde jaren (maximaal 0,2 % van de risicogewogen activa) en van weinig of geen niet-opgenomen actuariële winsten in elk van de beschouwde jaren (maximaal 0,4 % van de risicogewogen activa)" (vertaling).

actuariële verliezen laag is in vergelijking met hun kapitaalpositie. Slechts een kleine⁷ minderheid van instellingen met een aanzienlijke hoeveelheid activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen kunnen grote gevolgen ondervinden. Met name het bestaan van aanzienlijke niet-opgenomen actuariële verliezen kan eventueel tot een vermindering van het eigen vermogen leiden.

3.3. Algemeen oordeel: de herziene IAS 19 brengt slechts beperkte volatiliteit teweeg⁸

Op grond van het EBA-verslag kan worden geconcludeerd dat de boekhoudkundige en prudentiële wijzigingen gemiddeld genomen in een beperkte volatiliteit van het eigen vermogen resulteren. Voor sommige instellingen en in sommige landen kan het effect op de volatiliteit van het eigen vermogen groter uitvallen, al naargelang de omvang en de prestatie van het op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfonds in vergelijking met de kapitaalpositie van de instelling.

Voorts kan elke wijziging in de te hanteren actuariële veronderstellingen worden gezien als een verbetering van de afstemming van de boekwaarden van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen op de "reële" blootstelling van de instelling en op de economische betekenis van de transactie.

Ten slotte kan elk effect op het eigen vermogen als gevolg van de eerste toepassing van de herziene IAS 39 worden verzacht door de specifieke overgangsbepalingen van artikel 473 van de VKV of van artikel 481 van de VKV. De algemene toepassing van deze vereisten voor de aftrek van de activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen kan worden ingefaseerd behoudens het bepaalde in artikel 469, lid 1, onder a), van de VKV, juncto artikel 478 van de VKV.

4. CONCLUSIE

Rekening houdend met het EBA-verslag is de Commissie van oordeel dat de potentiële extra volatiliteit van het eigen vermogen als gevolg van de herziening van IAS 19 beperkt zal uitvallen. Dit oordeel wordt onderbouwd door de argumenten die in genoemd verslag worden aangevoerd. Bovendien wordt elk effect van de eerste toepassing afgezwakt door passende overgangsbepalingen. De Commissie komt derhalve tot de conclusie dat IAS 19, in combinatie met de in artikel 36, lid 1, onder e), van de VKV beschreven aftrek van activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen en de veranderingen in de netto pensioenverplichtingen, niet tot ongewenste volatiliteit van het eigen vermogen van instellingen zal leiden. De Commissie acht de VKV-behandeling in haar huidige vorm bijgevolg passend en zal samen met dit verslag dan ook geen wetgevingsvoorstel indienen.

---

⁷ Volgens het EBA-verslag zou geen van de drie instellingen in de onderzochte steekproef met vrij veel activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen in het kader van de vorige versie van IAS 19 gevolgen ondervinden, omdat zij aanzienlijke niet-opgenomen actuariële verliezen hadden die onmiddellijk als tegenpost van de activa van op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenfondsen zouden moeten worden opgenomen.

⁸ Voor een uitvoerige presentatie van het kwantitatieve bewijsmateriaal worden de lezers verwezen naar het EBA-verslag, en in het bijzonder naar de tabellen met de samenvatting van de kwantitatieve informatie op de bladzijden 23 en 31.